

Nærings- og fiskeridepartementet
Att:
Postboks 8090 Dep
0032 OSLO

Svar på høring av prøveordning for rullerende maksimalt tillatt biomasse

1. Innledning

Fiskeridirektoratet viser til høring, datert 7. september 2021, av prøveordning for rullerende maksimalt tillatt biomasse (heretter: RMTB). Vi vil i det følgende komme med våre innspill til høringen.

Vi legger i det følgende til grunn at selv om målsetningen med ordningen er å gi økt fleksibilitet til mindre aktører og økt bearbeiding og verdiskaping, så er det viktig at ordningen ikke fører til negative miljøkonsekvenser og redusert dyrevelferd. For øvrig viser vi til punkt 3.1. i høringsnotatet.

Når det gjelder hvilke forskrifter bestemmelsene om RMTB innplasseres i har vi ikke noen særskilte merknader utover at den valgte metodikken forutsetter at hjemmelsrekken oppdateres.

2. Behovet for fleksibilitet

2.1. Dagens system

Ettersom hensikten med forslaget er å gi oppdretterne økt fleksibilitet vil vi først beskrive en del av mulighetene for fleksibilitet som allerede finnes i systemet. I utgangspunktet er det to faktorer i tillatelsessystemet som begrenser produksjonen, dette er maksimalt tillatt biomasse (MTB) for den enkelte lokalitet og biomassetak for et selskap¹. Dersom biomassetak gjelder for flere selskap i samme konsern og/eller over flere produksjonsområder (PO) kalles dette ofte for felles biomassetak².

I dag har mange innehavere av kommersielle matfisktillatelser til laks, ørret og regnbueørret (dette blir i det følgende omtalt som akvakulturtillatelser) derfor stor fleksibilitet fordi den samlede MTB for lokaliteter er større enn tildelt kapasitet på

¹ Jf. akvakulturdriftsforskriften § 47

² Jf. akvakulturdriftsforskriften §§ 48, 48a og 48b.

tillatelsesnivå, i tillegg til at går an å bruke kapasitet som er tildelt i et PO til å produsere i et annet PO.

I tillegg til den nevnte fleksibiliteten har to eller flere innehavere av akvakulturtillatelser mulighet til å legge opp driften på en enkelt lokalitet som enten samdrift eller samlokalisering. Litt forenklet innebærer det førstnevnte at innehaverne eier en ideell andel av fisken i alle produksjonsenheter (sameie) og det sistnevnte at innehaverne eier fisken i hver sine produksjonsenheter³. Disse to driftsformene bidrar også til økt fleksibilitet, bl.a. ved at eierskapet til fisken kan endres.

2.2. Forslag til avgrensninger

Slik vi vurderer det gir dagens regler om biomassetak, herunder felles biomassetak, antall tildelte lokaliteter, samdrift og samlokalisering svært gode fleksibilitetsmuligheter allerede. Av denne grunn er det viktig at nye ordninger som er ment å gi fleksibilitet ikke medfører at et allerede komplisert system blir enda mer komplisert, eller fører til andre utilsiktede konsekvenser.

Vi er derfor enige i at ordningen må avgrenses slik at det ikke er mulig å delta i prøveordningen dersom man har felles biomassetak mellom flere PO, både for enkeltselskap og konsern, slik NFD foreslår.

Når det gjelder muligheten til å frasi seg felles biomassetak mellom flere PO vil et mulig utfall være at noen frasier seg felles biomassetak med krav om videreforedling⁴. Dette vil potensielt kunne redusere videreforedlingen, noe som vil være imot målsetningen om økt bearbeiding innenlands. Vi presiserer at vi ikke har noen konkrete holdepunkter for at dette vil skje, men det er en del av utfallsrommet. Dette kan tale for at det ikke bør være mulig å si fra seg felles biomassetak.

Vi er enige i at dersom det skal være mulig å delta i prøveordningen på lokaliteter der driftsformen samdrift benyttes må alle i samdriften delta i prøveordningen. For ordens skyld påpeker vi at det i samdrift også kan være flere enn to deltakere.

3. Valg av prøveordningens utforming

Vi er enige med NFDs vurdering av at det er nødvendig å fastsette et øvre tak på stående biomasse om våren/forsommeren slik at man kan redusere risikoen for skader på miljøet. Videre er vi i det vesentligste enige med NFD i at det er alternativ 3, «rullerende MTB med tak», som fremstår som den mest hensiktsmessige løsningen dersom formålene skal realiseres. Vi vil allikevel påpeke at det virker uklart om en ordning med RMTB faktisk vil føre til økt bearbeiding.

Vi er av den oppfatning at profilen som velges må være i tråd med forutsetningene som ligger til grunn for produksjonsområdeforskriften. Av denne grunn er vi også enige i at det er alternativ 1 som i størst grad vil kunne være egnet til å oppnå dette formålet. Slik vi

³ Jf. akvakulturdriftsforskriften § 4 bokstav v og w.

⁴ Jf. akvakulturdriftsforskriften § 48b.

forstår teksten vil i utgangspunktet biomassetakene endre seg umiddelbart ved månedsskiftet.

Vi mener at det vil være mest hensiktsmessig dersom overgangene mellom de ulike takene skjer lineært over et passende tidsrom, som ikke bør være for langt. Dette vil kunne bidra til å forhindre stor utslakting på kort tid når man f.eks. går fra 120 prosent til 80 prosent fra en dag til en annen. I tillegg vil det redusere risikoen for at mindre driftsavvik fører til at biomassetakene overskrides. Helt uavhengig av om det velges en umiddelbar overgang eller en gradvis overgang forutsetter vi at internkontrollsystemet og risikovurderingene gjenspeiler faren for overskridelser som følge av forsinkelser i uttaket av fisk.

3.1. Andre avgrensninger

Vi er enige med NFD i at det bør fastsettes en fast 12-måneders periode for beregning av den gjennomsnittlige biomassen.

Når det gjelder rapportering er vi av den oppfatning at det må være «maskin-til-maskin»-rapportering. Andre former for innrapportering vil etter vårt syn føre til et betydelig merarbeid for oppdretterne og forvaltningen. Den som ønsker å delta i ordningen må derfor sørge for å ha en løsning for daglig innrapportering av denne typen. Vi forutsetter også at internkontrollsystemet tilpasses deltakelse i ordningen.

Dersom det velges for lav frekvens på innrapporteringen vil dette i verste fall føre til at det er vesentlig mye mer stående biomasse i periodene mellom rapportering. Dette vil kunne bidra til konkurransevridning, men kan også føre til at man ikke oppnår den tilsiktede miljøeffekt av biomassetakene.

Vi er enige i at det varigheten av prøveordningen er tilstrekkelig lang, men vil også påpeke at det må settes av tilstrekkelige ressurser for en evaluering av ordningen. Etter vårt syn burde det også settes av ressurser til evaluering underveis i ordningen.

3.2. Vederlag

Ettersom alle forslagene potensielt vil kunne føre til økt produksjon finner vi det naturlig å påpeke at det vil være svært uheldig om ordningen fører til en produksjonsøkning som infrastrukturen i næringen, herunder slakterikapasitet og transportkapasitet, ikke er dimensjonert for å ta hånd om. Ettersom det vil kunne ta langt tid å øke kapasiteten i infrastrukturen, tilsvarende den potensielle kapasitetsøkningen, er vi av den oppfatning at kapasiteten til tillatelsene bør reduseres framfor at det kreves vederlag for deltakelse.

4. Kontroll med prøveordningen

Ved innrapportering av biomassetall i dag er det vanlig å bruke en vekstmodell som avhenger av ulike faktorer, f.eks. fiskegruppens gjennomsnittsvekt og sjøtemperatur. Dette gir en ny gjennomsnittsvekt som deretter multipliseres med antall fisk for å finne biomassen. Alternativt benyttes en fastsatt fôrfaktor for å bestemme veksten, og dermed biomassen.

Et korrekt bilde av biomasseutnyttelsen forutsetter derfor at man hele tiden har et korrekt bilde av antallet fisk og gjennomsnittsvekten. Av ulike grunner kan det først være at man

har et korrekt bilde når fisken slaktes ut. Dette kan være omtrent to år etter at fisken ble satt i sjøen.

Slik vi ser det er det viktig å fastsette klare regler for hvordan biomassekontrollen for dem som deltar i ordningen skal skje, herunder hvilke tall som skal legges til grunn i biomassekontrollen og konsekvenser ved for store avvik.

I tillegg imøteser vi en gjennomgang av reaksjonsforskriftens bestemmelser om administrativ inndragning slik at utbytte ved overtredelser av regler om biomasse kan inndras.

5. Avsluttende bemerkninger

Avslutningsvis vil Fiskeridirektoratet særlig bemerke at dersom prøveordningen settes i gang bør den tilbys og tilpasses behovene til mindre oppdrettere for å gi dem fleksibilitet. Aktører som har mulighet til å ha felles biomassetak mellom produksjonsområder har etter vårt syn tilstrekkelig tilgang til fleksibilitet i produksjonen.

Videre er vi av den oppfatning at en videreutvikling av rapportering av biomassedata, bl.a. krav til nøyaktighet, hyppigere innrapporteringsfrekvens og «maskin-til-maskin»-rapportering, er noe som også er nødvendig uavhengig av prøveordningen. Dette vil bl.a. kunne bidra til likere konkurransevilkår og bedre kontroll med påvirkning på miljøet fra oppdrettsnæringen.

Med hilsen

Øyvind Lie
direktør

Sven Michael Feyling Barstad
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Nærings- og fiskeridepartementet Postboks 8090 Dep 0032 OSLO

